

DRAAIBOEK STORM

“KEEP IT SIMPLE”

Alhoewel zware storm met grote effecten* op bos en natuur in ons land geen jaarlijks fenomeen is, moet er wel rekening mee worden gehouden. Zo kreeg ons land sinds 1901 58 keer een storm van windkracht 10 of zwaarder te verduren. Elf hiervan haalden windkracht 11 en een windkracht 12. De laatste storm was op 18 januari 2007, de laatste zeer zware storm op 25 januari 1990.

Uitgaande van de missie en de doelen van het Bosschap op middellange termijn zouden de acties van het Bosschap na een zware storm moeten bijdragen aan een:

- veilig en uitdagend werkklimaat
- betere financiële positie van terreineigenaren en bosaannemers
- betere natuurkwaliteit.

In het kader daarvan voert het secretariaat van het Bosschap in het geval van (een op handen zijnde) storm de hierna genoemde, procesmatige taken uit. De uitvoering geschiedt onder leiding van een crisisteam dat namens de aangeslotenen *ad hoc* besluiten neemt over de uit te voeren taken. In het crisisteam hebben drie personen zitting: de secretaris Bosschap, een vertegenwoordiger van de beheerders van de grote terreinen, en een vertegenwoordiger van de AVIH. Zij leggen achteraf aan het bestuur van het Bosschap verantwoording af over de genomen besluiten.

Bij de uitvoering van het draaiboek gaat **veiligheid** voor het achterhalen van de omvang van de effecten op bos en natuur. Centraal staat de vraag **hoeveel bomen de eigenaar acuut (vanuit veiligheidsoverwegingen; vrijmaken wegen en paden) en op termijn uit het bos gehaald wil hebben**. Voor detailinformatie en andere statistieken over de storm en de veroorzaakte effecten wordt doorverwezen naar OBV of OGB.

Het Draaiboek storm is mede gebaseerd op:

- Gesprekken met R. Jans (december 2009) en G. Borgman (21 januari 2010) en collega's bij het Bosschap.
- Bezemer, A. & I. Brusse, april 2009. Notitie Bosschap – Gewenste acties van het Bosschap na een storm.
- Bosschap, 2002. Draaiboek Bosrampen. Plan voor crisisbeheersing na calamiteiten in het Nederlandse bos.
- Notulen vergadering Commissie Beheer & Bedrijfsvoering dd.13 oktober 2009 en 11 februari 2010.

*: Niet alle bij het Bosschap aangeslotenen ervaren door storm veroorzaakte effecten op bos en natuur op dezelfde wijze. Sommigen spreken van schade omdat er voor hen sprake is van financieel-economische effecten. Anderen zien vooral de positieve gevolgen voor flora en fauna op de (middel)lange kunnen optreden. Daarom wordt in dit draaiboek gesproken over de effecten van (zware) storm op bos en natuur. Zie ook Bijlage 5 (1).

Leeswijzer:

In dit Draaiboek Storm is bewust gekozen voor een behoudende positie bij het afhandelen van een voor het Bosschap door zware storm ontstane crisissituatie. Daarbij is gezocht naar een balans tussen de primaire behoeften vanuit de sector en de mogelijkheden binnen het secretariaat van het Bosschap: “Keep it simple”.

Het Draaiboek Storm is opgedeeld in een:

- stappenplan (bijlage 1). Hierin worden de keuzemomenten voor het crisisteam en de bijbehorende door het secretariaat uit te voeren acties vermeld.
- stroomschema (bijlage 2). Idem stappenplan, maar in de vorm van een stroomschema.
- checklist van door het Bosschap te regelen zaken, zodat bij storm direct met de in het draaiboek omschreven acties kan worden begonnen (bijlage 3).
- enquêteformulier ter vaststelling van de omvang van de door storm veroorzaakte effecten (bijlage 4).
- toelichting bij het Draaiboek Storm (bijlage 5). Hierin worden een aantal keuzen nader gepreciseerd.

Bijlage 1. Stappenplan Draaiboek Storm.

► BIJ KNMI VOORALARM EXTREEM WEER*:

- (1) **Alert worden (secretariaat Bosschap)**
- zorgen voor 24-uur bereikbaarheid
  - nieuwsberichten volgen
  - afwachten

► BIJ EEN KNMI WEERALARM VOOR STORM MET WINDKRACHT VAN 10B OF MEER*:

- (2) **Crisisteam** en officeteam activeren**
- (3) **Ten behoeve van (5):**
- telefonisch waarschuwen van de onder (5) genoemde vertegenwoordigers en experts
  - per e-mail waarschuwen van de onder (5) genoemde contactpersonen calamiteiten

► BIJ NIEUWSBERICHTEN OVER STORM MET MOGELIJKE EFFECTEN OP BOS EN NATUUR - BINNEN 24 UUR NA STORM:

- (4) **Aanspreekpunt pers activeren*****
- (5) **Verkrijgen van een eerste indicatie van de omvang van de door de storm veroorzaakte effecten door middel van een quickscan door:**
- telefonische inventarisatie (zie bijlage 4) bij de vertegenwoordigers van het Terreinbeheerdersoverleg, AVIH en FPG
  - *expert judgement* van maximaal 5-6 experts vanuit de overige niet bij FPG aangesloten eigenaren, *ad hoc* te selecteren door het crisisteam
  - directe informatie vanuit de aangeslotenen via een 'poll' onder contactpersonen calamiteiten op www.mijnbosschap.nl
- (6) **Besluitvorming over het wel of niet in actie komen van het secretariaat van het Bosschap**
Op grond van de uit (5) verkregen informatie over het stormbeeld (nationaal of regionaal) en de effecten van de storm (ernstig of niet ernstig) besluit het Crisisteam of en zo ja, op welke wijze het Bosschap in actie komt.
- (7) **Communicatie*****
- intern (naar de aangeslotenen toe) en extern (pers, media) over resultaten (5) en (6)

► BIJ STORM MET GROTE EFFECTEN OP BOS EN NATUUR OP NATIONAAL OF REGIONAAL NIVEAU:

- (8) **Verspreiden van praktijkadviezen naar aangeslotenen toe**
Deze richten zich op *acuut te nemen maatregelen (in de eerste dagen na de storm), ruimen van stormhout (in economisch en ecologisch opzicht), veiligheid, aansprakelijkheid, ziekten, houtopslag, goed nabuurschap, werken onder calamiteiten, en omgaan met pers en media.*
- direct: klaarliggende samenvatting met adviezen
  - binnen 2-4 weken: rondsturen maatwerkadviezen opgesteld naar aanleiding van de storm door de betrokken Commissies of Werkgroepen van het Bosschap
- (9) **Attenderen van bos- en natuureigenaren op de verantwoordelijkheid en aansprakelijkheid richting publiek**
- direct rondsturen: op het publiek gerichte adviezen
- (10) **Communicatie**
- bij effecten op regionaal niveau: intern (uitgebreid) over (8) en (9) [op regionaal niveau vindt na (7) geen externe communicatie meer plaats].

- bij effecten op landelijk niveau: intern (uitgebreid) en extern (beknopt) over (8) en (9)

► **BIJ REGIONALE EFFECTEN OP BOS EN NATUUR, EN WANNEER DE MARKT DE HOEVEELHEID OMGEWAAIDE BOMEN DIE ACUUT WEGGEHAALD MOETEN WORDEN NIET MEER AAN KAN:**

(11) **Coördinerend optreden**

- regionale verruimen van de werktermijn voor boswerkzaamheden in het broedseizoen

(12) **Communicatie**

- intern (regionaal) over (11)

► **BIJ LANDELIJKE EFFECTEN OP BOS EN NATUUR, EN WANNEER DE MARKT DE HOEVEELHEID OMGEWAAIDE BOMEN DIE ACUUT WEGGEHAALD MOETEN WORDEN NIET MEER AAN KAN:**

(11) **Coördinerend optreden**

- informeren/adviseren relevante ministeries
- organiseren van houtverzamelplaatsen
- landelijke verruimen van de werktermijn voor boswerkzaamheden in het broedseizoen
- formuleren en indienen van onderzoeksvragen
- informeren IPO, VNG, RWS, brandweer

(12) **Communicatie**

- intern (uitgebreid) en extern (beknopt) over (11)

► **BIJ ERNSTIGE EFFECTEN OP BOS EN NATUUR WELKE EEN MAATSCHAPPELIJKE ONTWICHTING TEN GEVOLGE HEBBEN:**

(13) **Advisering relevante ministeries (gevraagd en ongevraagd)**

*: KNMI alarmering (voorwaarschuwing en weeralarm):

- 12-24 uur van te voren: een **voorwaarschuwing** voor extreem weer
- ≤ 12 uur voordat het te verwachten extreme weer ons land treft: een **weeralarm**.

Een weeralarm wordt afgegeven als wordt voorzien dat het naderende extreme weer over een groot gebied (tenminste 50x50 km) ernstig gevaar zal opleveren of voor grote overlast kan zorgen. Dit weeralarm geeft een gedetailleerde beschrijving van de situatie en bij een zeer extreme situatie een beschrijving van de mogelijke gevolgen. RWS kan daarop een **verkeeralarm** uitgeven.

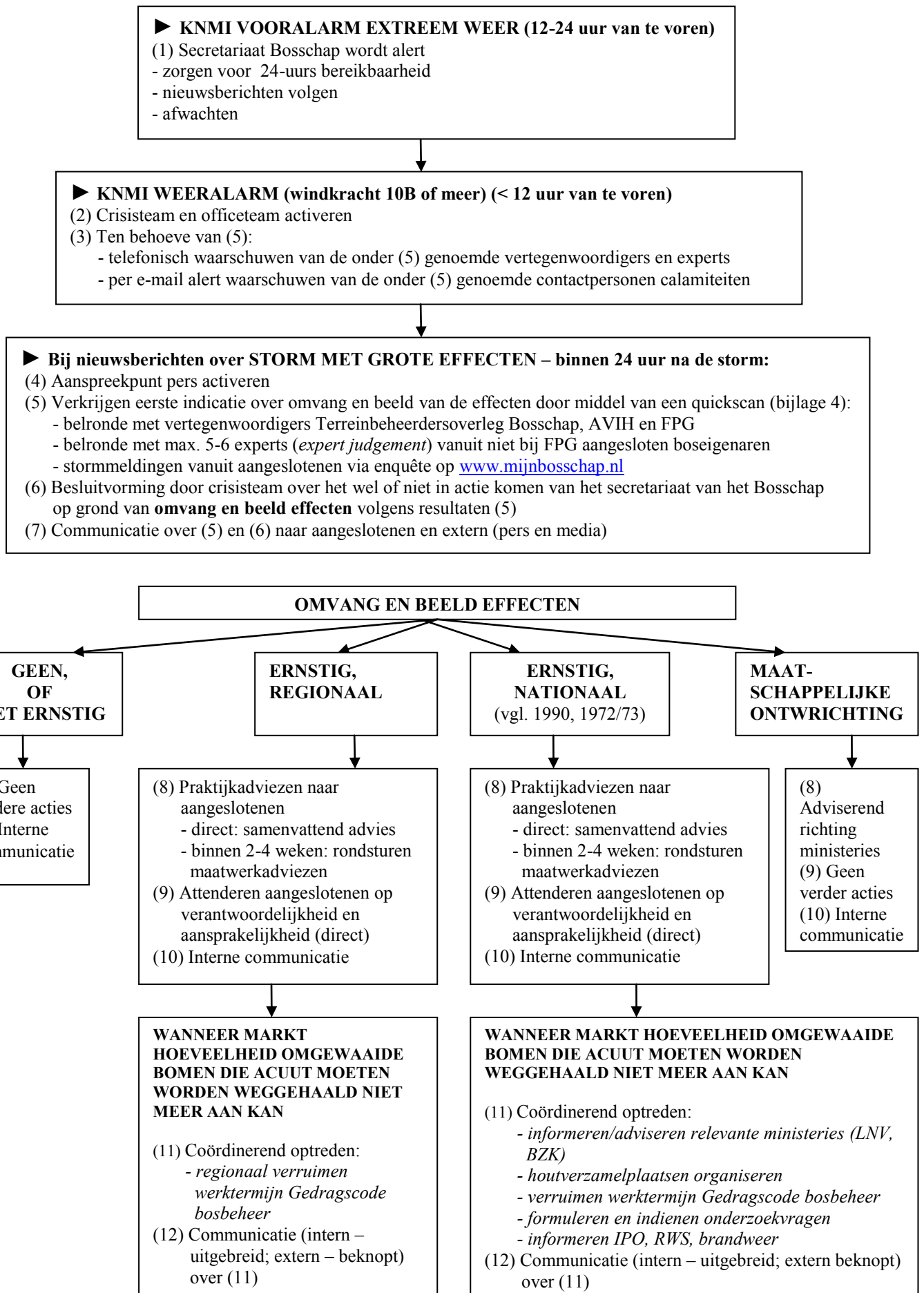
** : Crisisteam:

Het crisisteam bestaat uit drie personen: secretaris Bosschap, een vertegenwoordiger uit de terreinbeheerders met grote terreinen, en een vertegenwoordiger uit de AVIH. Er wordt jaarlijks bezien wie deze vertegenwoordiging vervult. Het crisisteam legt achteraf verantwoording af aan het bestuur van het Bosschap over het gevolgde proces.

***: Aanspreekpunt pers en communicatie:

- algemene informatie (ook geschikt voor pers en media): op www.bosschap.nl
- woordvoering vanuit het Bosschap: nader in te vullen door het Crisisteam. Het betreft het verspreiden van een centrale boodschap vanuit het Bosschap, die door aangeslotenen kan worden overgenomen of verder kan worden uitgewerkt voor de eigen situatie.
- specifieke en mogelijk gevoelige bedrijfsinformatie: op www.mijnbosschap.nl

Bijlage 2. Stroomschema - acties crisisteam en secretariaat Bosschap bij storm

Bijlage 3. Checklist door het Bosschap te regelen zaken ten behoeve van uitvoering Draaiboek Storm

VOORBEREIDEND, PROACTIEF

- † ► Vaststellen verantwoordelijke medewerker binnen het Secretariaat van het Bosschap voor updaten Checklist
- † ► Vaststellen samenstelling Crisisteam, drie vertegenwoordigers: secretaris Bosschap, 1 x TBO, 1 x AVIH
- † ► Opstellen lijst met contactgegevens van telefonisch te benaderen vertegenwoordigers uit het Terreinbeheerdersoverleg van het Bosschap, AVIH en FPG, aangevuld met 5-6 experts vanuit de overige aangesloten verspreid over Nederland
- † ► Registratie van contactpersonen aangesloten (naam, e-mail, telefoon.) op www.mijnbosschap.nl, ten behoeve van het per e-mail en poll benaderen voor lokale gegevens over calamiteiten (storm, brand)
- † ► Contact opnemen met LNV over eventuele maatregelen bij benodigde marktsturing, en contactpersoon vaststellen
- † DVD "Hout onder spanning" actualiseren
- † ► DVD "Hout onder spanning" promoten onder aangesloten

- Jaarlijkse check/update hiervan

PRAKTIJKADVIEZEN – PROACTIEF

- † Opstellen praktijkadvies over:
  - direct te nemen maatregelen na zware storm met grote effecten op bos en natuur
  - goed nabuurschap (Commissie Bosbescherming)
  - omgaan met pers en media bij calamiteiten (inclusief rol Bosschap daarin)
  - werken onder calamiteiten (Commissie Onderwijs en Scholing)
- † ► Updaten relevante bestaande praktijkadviezen
- † ► Opstellen lijst Frequent Asked Questions (met antwoorden) rond effecten van storm op bos en natuur
- † ► Samenvatting van alle praktijkadviezen maken en op website Bosschap zetten
- † ► Algemeen pro-actief advies storm voor aangesloten maken:
  - eigen verantwoordelijkheid bij stormschade en verzekeraarbaarheid van deze schade
  - aansprakelijkheid bij storm
  - voor stormseizoen afspraken met aannemers maken voor oplossen van acute problemen bij storm
- † Werken onder calamiteiten onder de aandacht brengen bij brandweer en Larenstein (Commissie Onderwijs en Scholing)

- Jaarlijkse check/update hiervan, laten afvinken door relevante commissies en op www.bosschap.nl plaatsen

SPECIFIEKE PRAKTIJKADVIEZEN - NA STORM

- † Onmiddellijk: samenvatting praktijkadviezen op www.mijnbosschap.nl plaatsen en aangesloten e-mailen
- † Binnen enkele dagen: Commissie Bosbescherming vragen om naar aanleiding van de storm maatwerkadvies te maken over het wel of niet vroegtijdig weghalen van voor ziekten gevoelige boomsoorten. Advies moet binnen 2 (fijnspar en ander gevoelig naaldhout) en 4 weken (blauwschimmel in grove den) gereed zijn. Op www.mijnbosschap.nl plaatsen en aangesloten e-mailen
- † Overige relevante commissies vragen maatwerk te maken van bestaande adviezen. Aangepaste adviezen op www.mijnbosschap.nl plaatsen en aangesloten e-mailen
- † Persbericht(en) met centrale boodschap op www.bosschap.nl plaatsen
- † DVD 'hout onder spanning' (met link) op website of op YouTube zetten

Bijlage 4. Formulier voor het verkrijgen van een eerste beeld over de door zware storm veroorzaakte effecten op bos en natuur door middel van telefonische bevraging (de bevraging op www.mijnbosschap.nl geschiedt door middel van een 'poll' aan de hand van een aangepaste versie van onderstaand formulier).

criterium voor activeren acties zoals omschreven in Draaiboek Storm:

- hoeveel bomen wil de eigenaar uit het bos gehaald hebben, acuut en op termijn

Te bepalen of grond van een eerste indicatie van de omvang van de stormeffecten op grond van:

- (1) beeld effecten : nationaal, regionaal of lokaal
- (2) omvang effecten : ernstig, niet ernstig, geen
- (3) ervaring effecten : ernstig, niet ernstig, geen

Te verkrijgen door middel van het invullen van onderstaande enquête:

- Telefonisch bij vertegenwoordigers TB-overleg, AVIH en FPG
- Telefonisch bij max. 5-6 experts vanuit de overige niet bij de FPG aangesloten eigenaren, *ad hoc* te selecteren door het crisisteam

BOS	(overwegend) naaldhout		(overwegend) loofhout	
Aantal ha in eigendom *				
Hoofdzakelijk liggend in de gemeente / provincie*				
Omvang effecten				
- vlaktegewijs (ha)				
- dunningsgewijs (ha)				
► acuut weg te halen (ha)**				
- op termijn weg te halen (ha)				
Totale omvang effecten ervaren als***	Ernstig	Niet ernstig	Ernstig	Niet ernstig

* Deze gegevens worden niet gebruikt voor registratiedoeleinden

** In termen van het vanuit veiligheidsaspecten weghalen van bomen die wegen en paden versperren

*** Teneinde de toonzetting van centrale berichten vanuit het Bosschap alsmede interne communicatie te kunnen bepalen

Bijlage 5. Toelichting Draaiboek Storm (nummering correspondeert met nummering in bijlage 1 en 2)

(1) Proces- versus getalsmatige aanpak

De door storm veroorzaakte effecten op bos en natuur worden tegenwoordig anders ervaren dan enkele decennia terug. Zo werd de storm uit 1990 nog als ernstig aangemerkt en werd gesproken over zware schade, maar door het inmiddels veranderde beeld over stormeffecten zou deze nu beslist als (veel) minder ernstig worden ervaren.

Hieraan liggen ten grondslag:

- veranderde inzichten in bosbeheer, waaronder een natuurlijker bosbeheer en een andere aanpak van plagen en ziekten. Bij natuurlijker bosbeheer is het niet (altijd) nodig om alle omgewaaide bomen te ruimen. Bovendien kan herplant (deels) via natuurlijke verjonging verlopen.
- verzekeraarbaarheid van stormschade (sinds 1991).
- het niet meer door alle aangeslotenen bij het Bosschap ervaren van stormeffecten als schade.

Ook kan in dit kader worden opgemerkt dat het niet meer valt te verwachten dat er na een ernstige storm nog een verplichte verordening komt voor de bestrijding van ziekten. De kans op uitbraken blijft, of er tijdig wordt geruimd of niet.

Door de inmiddels sterk veranderde inzichten rond stormeffecten is een getalsmatige afspraak (zoals x keer de jaaroogst aan gevallen bomen) waarbij het Bosschap in actie moet komen lastig en in zekere zin ook overbodig geworden. Het eigenlijke criterium hiervoor is niet meer hoeveel bomen er zijn omgewaaid of wat het de boseigenaar gaat kosten om te ruimen, maar **hoeveel bomen de eigenaar acuut (vanuit veiligheidsoverwegingen; vrijmaken van wegen en paden) en op termijn uit het bos gehaald wil hebben.**

→ Een **procesafspraken** is passender dan een **getalsmatige** afspraak.

(2) Crisisteam

Wanneer in een crisissituatie volgens een procesafpraak wordt gehandeld, moet steeds op de actualiteit ingespeeld kunnen worden. Besluitvorming hierover vindt *ad hoc* plaats door een crisisteam dat een beperkte omvang heeft, zodat snel kan worden gehandeld conform de omschreven acties in het draaiboek storm.

→ Het proces loopt via een '**crisisteam**' van drie personen, dat namens de aangeslotenen *ad hoc* besluiten neemt over de omschreven acties, en achteraf verantwoording aflegt.

(3) Contactpersonen calamiteiten

Het bij een crisis vroegtijdig benaderen van alle aangeslotenen kan het draagvlak van het Bosschap verbeteren, omdat alle aangeslotenen zich daardoor gehoord voelen. In principe is deze benadering alleen handelbaar wanneer de enquêtering door middel van een *poll* gaat, waarbij de ingevoerde gegevens automatisch worden verwerkt. Zo niet, dan is het secretariaat van het Bosschap veel tijd kwijt aan het bijeenbrengen en analyseren van de gegevens.

Om een dergelijke *poll* mogelijk te maken, gebeurt de inventarisatie van de effecten bij alle aangeslotenen via een e-mailalert naar de in het registratieformulier op www.mijnbosschap.nl opgegeven 'contactpersoon calamiteiten'. Deze contactpersonen ontvangen per e-mail een verzoek om de op het webportal geplaatste *poll* over de veroorzaakte effecten (indicatie van omvang en beeld) in te vullen. Mede gezien het feit dat veel van deze personen de eerste 24 uur na een storm in het veld zullen zijn, zullen in de eerste 24 uur zo alleen aanvullende gegevens verkregen worden.

(4) Aanspreekpunt pers en media

Het Bosschap richt zich op een centrale boodschap over de omvang van de door een zware storm veroorzaakte effecten op bos en natuur. Desgewenst kunnen aangeslotenen hiervan maatwerk maken voor hun eigen situatie en oplossingen.

Het crisisteam besluit aan de hand van de omvang van de effecten over de wijze waarop pers en media met een centrale boodschap vanuit het Bosschap gehanteerd zal worden. Hierbij wordt rekening gehouden met het feit dat het kantoor van het Bosschap niet voldoende is geoutilleerd om als perscentrum te kunnen dienen.

Zie ook onder punt (7).

(5) Indicatie omvang en beeld van de effecten van storm op bos en natuur en activering Bosschap

Voor een besluit over het wel of niet activeren van het Bosschap is een globale indicatie van de omvang en het beeld van de door een zware storm ontstane effecten voldoende.

De omvang van de effecten wordt uitgedrukt op lokaal, regionaal of nationaal niveau, het beeld van de effecten wordt aangemerkt als geen/niet ernstig of ernstig, terwijl tevens gekeken wordt of hele opstanden of vooral losse bomen zijn omgewaaid, en of dit (vooral) loof- of naaldhout betreft.

Hiervoor zijn geen kwantitatieve gegevens nodig. Kwantitatieve gegevens voegen immers aan de voorgestelde acties niets toe, en leiden niet tot acties welke door het Bosschap uitgevoerd zouden moeten worden.

Het is van groot belang dat het crisisteam de omvang van de als negatief ervaren effecten van storm niet te snel bagatelliseert (zie ook hierboven onder (3)). Het crisisteam moet bij storm met grote effecten dan ook met een realistisch overzicht komen dat is gebaseerd op de ervaringen van een goede doorsnede van alle aangeslotenen. De telefonische quickscan wordt daarom ook uitgevoerd onder een doorsnede van particuliere eigenaren die niet bij de FPG (maar wel bij het Bosschap) zijn aangesloten. Hiertoe worden *ad hoc* maximaal 5-6 experts (verder niet georganiseerd) uit deze groep benaderd. Aanvullend materiaal komt bovendien vanuit alle aangeslotenen via het invullen van een *poll* op www.mijnbosschap.nl.

Er wordt geen na-inventarisatie gehouden, omdat de daaruit voortvloeiende gegevens verder niet van belang voor de uit te voeren activiteiten van het Bosschap zijn. Kwantitatieve en preciezere gegevens zijn naderhand opvraagbaar bij bijvoorbeeld de betreffende verzekeringsmaatschappijen.

(6) Besluitvorming over het in actie komen van het secretariaat van het Bosschap

Het crisisteam besluit op basis van kwalitatieve gegevens over omvang en beeld van de effecten en eigen *professional judgement* (zie ook (5)). Het Bosschap komt in actie bij ernstige regionale of nationale effecten. De afweging daarbij gaat niet zozeer om de economie van het bos zelf, maar wel om de neveneffecten van de effecten van zware storm (met name het versperd zijn van paden). De vraag **hoeveel bomen acuut geruimd moeten worden** is daarbij van doorslaggevend belang.

Bij zware storm met aanzienlijke of volledige *maatschappelijke ontwrichting* ten gevolge heeft het Bosschap geen actieve rol. Het Bosschap kan zich dan wel actief richten op de dan relevante ministeries, en hen gevraagd en ongevraagd adviseren.

(7) Communicatie

De *externe* voorlichting vanuit het Bosschap wordt zo *beperkt* mogelijk gehouden, en betreft het verspreiden van een centrale boodschap vanuit het Bosschap (met name in de eerste dagen na een zware storm). Deze kan door aangeslotenen worden overgenomen en verder worden uitgewerkt voor de eigen situatie.

Hiertoe is een kort praktijkadvies over omgaan met de pers door het Bosschap gemaakt, alsmede een overzicht met Frequent Asked Questions met passende antwoorden.

In de centraal uitgegeven persberichten wordt steeds verwezen naar de samenvatting van praktijkadviezen op de www.bosschap.nl.

De boodschap van het Bosschap over alle door storm veroorzaakte effecten, klein of groot, is altijd genuanceerd. Dit is vooral een imagokwestie voor het Bosschap, waarbij namens vele aangeslotenen vanuit verschillende

disciplines in bos en natuur wordt gesproken. Ook lokale effecten wordt altijd benoemd, alleen al ter (morele) ondersteuning van aangeslotenen die door lokale effecten getroffen voelen. Zie voorts onder punt (4).

(8) Praktijkadviezen

In de praktijk gaat het om adviezen over *acuut te nemen maatregelen (in de eerste dagen na storm), ruimen van stormhout (economische en ecologische kant, ziekten), aansprakelijkheid, veiligheid, houtopslag, werken onder calamiteiten, werken onder calamiteiten en goed nabuurschap (zie ook punt (5)).* Deze adviezen volgen het principe ‘ruim niet te snel teveel op’.

Acuut te nemen maatregelen: *sluit terrein tijdelijk af, inventariseer de effecten rustig, lees adviezen op website [Bosschap](http://Bosschap.nl) en mijnbosschap.nl, neem dan pas besluiten over wat te doen, denk bij besluitvorming aan goed nabuurschap, geef prioriteit aan het toegankelijk maken van het terrein, volg nieuwsberichten op www.bosschap.nl en www.mijnbosschap.nl.*

Samenvattingen van de praktijkadviezen staan permanent op www.bosschap.nl en/of www.mijnbosschap.nl. Uitgebreide adviezen en/of aan de situatie aangepaste maatwerkadviezen worden zo snel mogelijk na de storm verstrekt via www.mijnbosschap.nl en per e-mailalert.

Het tijdstip van adviezen na storm is belangrijk:

- sommige adviezen dienen binnen 2-4 weken gereed te zijn
- na een winterstorm blijft omgevallen hout kan langer aan de stobbe worden bewaard, waardoor ruiming niet snel hoeft te gebeuren. Voorjaarsstorm bekort de ‘bewaarderperiode’. Er moet bij de planning van de ruiming wel rekening gehouden worden met de werktermijnen uit de Gedragscode bosbeheer.

Sommige bostypen vragen speciale aandacht, afhankelijk van eigenaar en doelstellingen (zoals delen van kasteelbos, waar het beheer erop gericht kan zijn deze schoon te houden).

Er kan sprake zijn van neveneffecten (“schade”) in bijvoorbeeld fijnsparren door letterzetter die vanuit buurpercelen waarvan de eigenaren bewust niet hebben geruimd (deze kunnen overigens ook optreden als in de buurpercelen wel is geruimd). Deze “uitgestelde schade” is niet verzekeraar, maar ook niet verhaalbaar. Daarom bepleit het Bosschap in haar praktijkadviezen goed nabuurschap.

(11) Marktsturing

Er bestaat slechts een minimale kans op een storm van zodanige omvang dat marktsturing gewenst is. Voorts zijn overheden zeer terughoudend met marktsturing. Marktsturing lijkt daarmee vooral een theoretische situatie. Wanneer het Crisisteam van mening is dat marktsturing gewenst is, dan meldt het Crisisteam dit aan het ministerie van LNV, waarna het aan het ministerie is om al dan niet actie te ondernemen. Het Bosschap kan daarbij adviserend richting LNV optreden.

(11) Houtverzamelplaatsen

De kans op een storm van een omvang waarbij houtverzamelplaatsen nodig zijn is minimaal. Mocht zich toch een dergelijke storm voordoen, dan moet - om over het wel of niet inrichten van houtverzamelplaatsen een goed besluit te kunnen nemen – bekend zijn of er buiten Nederland ook grote (negatief ervaren) effecten zijn en wat de (Europese) markt doet. In verband met verlies aan houtkwaliteit dient hierover *binnen 4 weken na de storm* een besluit genomen te worden.

Er is bij dit onderwerp een belangrijke kanttekening te maken. Houtopslag is erg duur en logistiek bijzonder lastig te organiseren. Er zijn altijd regionale depots nodig, die maximaal 50 km uit elkaar liggen (in verband met de vervoerskosten). Ook komen zaken aan de orde als de wet bodembescherming. Houtopslag moet dan ook zo veel mogelijk voorkomen worden.